

Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка

УДК 332.05:373

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18169015>

Організаційно-економічний механізм управління бізнес-інфраструктурою регіону: концептуальні основи та інструменти узгодженого розвитку

Омельяненко Віталій Анатолійович

д-р. екон. наук, проф., професор кафедри бізнес-економіки та адміністрування, Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка, Суми, Україна; провідний науковий співробітник, Інститут економіки промисловості НАН України, Київ, Україна,
<https://orcid.org/0000-0003-0713-1444>

Басов Андрій Олександрович

аспірант, Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка, Суми, Україна

Прийнято: 22.12.2025 | Опубліковано: 30.12.2025

***Анотація.** Наявні підходи до управління бізнес-інфраструктурою на регіональному рівні часто не забезпечують достатньої координації між стратегічним плануванням розвитку регіону, фінансовими інструментами підтримки підприємництва та інституційною підтримкою суб'єктів бізнесу. Це призводить до фрагментарності рішень, неефективного використання ресурсів та обмеження потенціалу для зростання малого і середнього бізнесу. Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні та розробленні концептуальних основ організаційно-економічного механізму управління*

бізнес-інфраструктурою регіону на основі систематизації інструментів за стратегічним, тактичним і операційним рівнями впливу, що забезпечує узгодженість управлінських рішень та підвищує ефективність регіонального розвитку. Організаційно-економічний механізм управління бізнес-інфраструктурою на регіональному рівні являє собою цілісну, багаторівневу систему взаємопов'язаних інституцій, процесів, інструментів і регуляторів, спрямованих на формування, розвиток та ефективне використання елементів бізнес-інфраструктури з метою забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіону. Його ключовою особливістю є інтеграція та узгодження стратегічного планування регіонального розвитку, фінансово-економічних інструментів підтримки підприємництва та інституційного середовища, в якому функціонують суб'єкти бізнесу. В табл. 1 подано узагальнення організаційно-економічного механізму управління бізнес-інфраструктурою на регіональному рівні у структурованому вигляді. Для досягнення ефективності та узгодженості управлінських рішень критично важливим є розподіл інструментів за рівнями впливу: стратегічним, тактичним та операційним. Така структуризація дозволяє забезпечити цілісність управління, узгодженість дій різних суб'єктів, а також послідовне втілення стратегічних пріоритетів у практичні проєкти розвитку бізнес-інфраструктури. У табл. 2 продемонстровано взаємозв'язок складових механізму, відповідальних інституцій та інструментів управління на кожному рівні впливу, створюючи чітку методологічну основу для планування, координації та моніторингу розвитку бізнес-середовища регіону.

Ключові слова: бізнес-інфраструктура, регіон, механізм, інструмент, стратегія.

Organizational and economic mechanism for managing the region's business infrastructure: conceptual foundations and tools for coordinated development

Vitaliy Omelyanenko,

DrSc. (Economics), Professor, Professor of Business Economics and Administration Department, Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko, Sumy, Ukraine; Leading Research Fellow, Institute of Industrial Economics of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine,
<http://orcid.org/0000-0003-0713-1444>

Andriy Basov,

postgraduate student, Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko, Sumy, Ukraine

***Abstract.** Existing approaches to business infrastructure management at the regional level often do not provide sufficient coordination between strategic planning for regional development, financial instruments for supporting entrepreneurship and institutional support for business entities. This leads to fragmented decisions, inefficient use of resources and limited potential for the growth of small and medium-sized businesses. The purpose of the article is to theoretically substantiate and develop the conceptual foundations of the organizational and economic mechanism for managing the region's business infrastructure based on the systematization of tools at strategic, tactical and operational levels of influence, which ensures the consistency of management decisions and increases the effectiveness of regional development. The organizational and economic mechanism for managing business infrastructure at the regional level is a holistic, multi-level system of interconnected institutions, processes, tools and regulators aimed at the formation, development and effective*

use of business infrastructure elements in order to ensure sustainable socio-economic development of the region. Its key feature is the integration and coordination of strategic planning for regional development, financial and economic instruments to support entrepreneurship and the institutional environment in which business entities operate. Table 1 presents a summary of the organizational and economic mechanism for managing business infrastructure at the regional level in a structured form. To achieve efficiency and consistency of management decisions, the distribution of instruments by levels of influence is critically important: strategic, tactical and operational. Such structuring allows ensuring the integrity of management, consistency of actions of various entities, as well as the consistent implementation of strategic priorities into practical business infrastructure development projects. Table 2 demonstrates the interrelationship of the components of the mechanism, responsible institutions and management instruments at each level of influence, creating a clear methodological basis for planning, coordination and monitoring the development of the business environment of the region.

Keywords: *business infrastructure, region, mechanism, instrument, strategy.*

Постановка проблеми. Сучасний розвиток регіональної економіки характеризується динамічним ускладненням бізнес-процесів, зростанням конкуренції, інтеграцією в глобальні ринки та активним впровадженням цифрових технологій. Підприємницька діяльність стає все більш комплексною, потребує швидкого доступу до фінансових, інформаційних, інноваційних і логістичних ресурсів, а також ефективного взаємозв'язку з іншими учасниками економічної системи. Водночас сама бізнес-інфраструктура з фінансовими, освітньо-кадровими, інноваційними, цифровими та логістичними складовими також ускладнюється, стає багаторівневою та потребує системного управління для забезпечення своєї

ефективності та адаптивності до потреб бізнесу.

Наявні підходи до управління бізнес-інфраструктурою на регіональному рівні часто не забезпечують достатньої координації між стратегічним плануванням розвитку регіону, фінансовими інструментами підтримки підприємництва та інституційною підтримкою суб'єктів бізнесу. Це призводить до фрагментарності рішень, неефективного використання ресурсів та обмеження потенціалу для зростання малого і середнього бізнесу.

У таких умовах виникає нагальна потреба у створенні організаційно-економічного механізму управління бізнес-інфраструктурою, який би інтегрував стратегічне планування, інструменти фінансування та інституційну підтримку, забезпечуючи системність, узгодженість та ефективність управлінських рішень на регіональному рівні. Такий механізм дозволив би не лише адаптувати інфраструктуру до складних і мінливих потреб бізнесу, але й стимулювати розвиток підприємництва, підвищувати конкурентоспроможність регіональної економіки та формувати стабільне інноваційне середовище.

Аналіз досліджень і публікацій. Розвиток бізнес-інфраструктури на регіональному рівні передбачає інтеграцію стратегічного планування, фінансових інструментів та інституційної підтримки підприємництва. Монографія [1] підкреслює роль комплексної інфраструктури у зміцненні місцевого бізнесу та підвищенні економічної стійкості громад. Дослідження [2] розкриває інноваційні підходи до модернізації інфраструктури та її вплив на підприємницьку активність у регіонах. Сучасна бізнес-інфраструктура стає багаторівневою, а її управління потребує застосування організаційно-економічних інструментів для координації діяльності суб'єктів. У монографії [3] наголошується на необхідності інтеграції стратегічного планування, фінансових ресурсів та інституційної підтримки для реалізації пріоритетних інфраструктурних проєктів.

Сучасні виклики розвитку бізнес-інфраструктури в Україні підсилює руйнівний вплив війни, що завдала інфраструктурі збитків понад \$150 млрд, що значно обмежує можливості бізнесу та інвестиційну привабливість регіонів [4]. Водночас принцип «краще, ніж було» у відновленні міст і областей дозволяє інтегрувати бізнес-потреби та інноваційні рішення у відновлювальні проєкти [5]. Підходи до реконструкції міст на засадах неоекономіки підкреслюють, що ефективне відновлення можливе лише за умови системного планування та створення сприятливих умов для бізнес-інфраструктури [6]. Досвід застосування smart-інфраструктури у міському розвитку демонструє, що цифрові та інноваційні технології підвищують ефективність управління бізнес-інфраструктурою та сприяють сталому розвитку [7].

Емпіричні дослідження підтверджують прямий вплив інфраструктури на продуктивність і розвиток бізнесу. Наприклад, широкосмуговий інтернет і використання ІКТ позитивно впливають на діяльність компаній у Великій Британії [8], інфраструктурні проєкти в Китаї стимулюють регіональний економічний ріст [9]. Впровадження нових транспортних мереж підвищує локальну економічну активність, що свідчить про необхідність інтеграції транспортної та ділової інфраструктури [10]. Дослідження [11] підкреслює, що ІКТ-інфраструктура підвищує продуктивність фірм у містах. Дослідники [12] доводять, що бізнес-інкубатори та екосистеми підприємництва сприяють розвитку нових підприємств.

Вітчизняні дослідження також демонструють важливість комплексної організаційно-економічної підтримки бізнесу. Аналіз ринкової інфраструктури показує її вплив на розвиток підприємництва в умовах трансформаційної економіки України [13]. Науково-методичні аспекти оцінювання ефективності бізнес-моделей інфраструктурних рішень підкреслюють необхідність застосування аналітичних та фінансових

інструментів для управління інфраструктурними проєктами [14]. Крім того, методологія розвитку інноваційних громад і смарт-міських рішень пропонує практичні підходи до інтеграції стратегічного планування, інституційної підтримки та фінансування інфраструктури [15].

Таким чином, аналіз сучасної літератури свідчить про те, що ефективний організаційно-економічний механізм розвитку бізнес-інфраструктури на регіональному рівні має включати:

- стратегічне планування та визначення пріоритетів;

- координацію інституційної підтримки;

- використання фінансових та інноваційних інструментів;

- застосування сучасних цифрових технологій для забезпечення сталого розвитку бізнес-середовища.

Попри наявність значної кількості наукових праць, у сфері управління бізнес-інфраструктурою регіону залишається **недостатньо дослідженим** питання формування цілісного організаційно-економічного механізму, здатного забезпечити узгоджену взаємодію стратегічного, тактичного та операційного рівнів управління. Недостатньо опрацьованими є методичні підходи до координації інституційного супроводу та фінансових інструментів з пріоритетами смарт-спеціалізації, механізми оцінювання синергійного ефекту від розвитку різних видів бізнес-інфраструктури, а також практичні інструменти адаптації управлінських рішень до динамічних умов регіонального розвитку та цифрової трансформації економіки.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні та розробленні концептуальних основ організаційно-економічного механізму управління бізнес-інфраструктурою регіону на основі систематизації інструментів за стратегічним, тактичним і операційним рівнями впливу, що забезпечує узгодженість рішень та підвищує ефективність регіонального розвитку.

Виклад основного матеріалу. Емпіричні дослідження OECD показують,

що розвинена екосистема підприємництва (до якої належить бізнес-інфраструктура) є критичною умовою для забезпечення кількісного та якісного зростання стартапів і підприємницької діяльності на регіональному рівні, а її відсутність або фрагментарність створює «вузькі місця» (bottlenecks), які стримують розвиток продуктивного підприємництва. Це підкреслює потребу у чітких політичних та організаційних механізмах для координації всіх елементів інфраструктури підтримки бізнесу. Організації на кшталт OECD визнають, що життєздатність регіональної підприємницької екосистеми (включає фінансування, людський капітал, знання та інституційні умови) має великий вплив на здатність регіону стимулювати інновації та економічне зростання. Це підтверджує необхідність впровадження узгоджених механізмів управління інфраструктурою саме на регіональному (а не лише на національному) рівні [16].

Організаційно-економічний механізм управління бізнес-інфраструктурою є необхідним, оскільки він забезпечує системність, узгодженість і цілеспрямованість розвитку різномірних інфраструктурних елементів, які без комплексного управління функціонують фрагментарно та не створюють синергійного ефекту для регіональної економіки. Такий механізм дозволяє поєднати стратегічні цілі регіонального розвитку з фінансовими інструментами та інституційною підтримкою бізнесу, забезпечує координацію дій органів влади, бізнесу та інших стейкхолдерів, знижує управлінські ризики, підвищує ефективність використання ресурсів і створює передумови для формування конкурентоспроможного, інноваційно орієнтованого та стійкого бізнес-середовища регіону.

Організаційно-економічний механізм управління бізнес-інфраструктурою на регіональному рівні являє собою цілісну, багаторівневу систему взаємопов'язаних інституцій, процесів, інструментів і регуляторів, спрямованих на формування, розвиток та ефективне використання елементів

бізнес-інфраструктури з метою забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіону. Його ключовою особливістю є інтеграція та узгодження стратегічного планування регіонального розвитку, фінансово-економічних інструментів підтримки підприємництва та інституційного середовища, в якому функціонують суб'єкти бізнесу.

У структурному вимірі механізм охоплює організаційну, економічну, інституційну та інформаційно-аналітичну складові. Організаційна складова визначає систему суб'єктів управління бізнес-інфраструктурою та характер їх взаємодії. До неї належать органи регіональної та місцевої влади, агенції регіонального розвитку, інститути підтримки підприємництва (бізнес-центри, інкубатори, технопарки, кластери, центри трансферу технологій), фінансові установи, громадські та професійні об'єднання бізнесу. Координація їх діяльності здійснюється на основі принципів партнерства, субсидіарності, прозорості та спільної відповідальності за досягнення стратегічних цілей розвитку регіону.

Економічна складова механізму включає систему фінансових та нефінансових інструментів стимулювання розвитку бізнес-інфраструктури. Вона передбачає використання бюджетних ресурсів (державних, регіональних, місцевих), коштів міжнародної технічної допомоги, інструментів державно-приватного партнерства, грантового та проектного фінансування, пільгового кредитування, гарантійних та компенсаційних механізмів, податкових і регуляторних стимулів. Важливою умовою ефективності цієї складової є узгодження фінансових інструментів із пріоритетами регіональних стратегій розвитку, смарт-спеціалізації та програм підтримки малого і середнього бізнесу, що дозволяє уникнути фрагментарності фінансування та підвищити віддачу від вкладених ресурсів.

Центральним елементом організаційно-економічного механізму є стратегічне планування розвитку бізнес-інфраструктури, яке здійснюється як

складова загальної системи регіонального стратегічного управління. Воно передбачає ідентифікацію ключових інфраструктурних обмежень для розвитку бізнесу, визначення пріоритетних видів бізнес-інфраструктури (фінансової, інноваційної, цифрової, логістичної, інформаційно-консультаційної тощо), формування портфеля інфраструктурних проєктів та встановлення чітких показників результативності. Координація стратегічних документів різних рівнів (державні стратегії, регіональні стратегії розвитку, стратегії територіальних громад і галузевих програм) забезпечує вертикальну та горизонтальну узгодженість управлінських рішень.

Інституційна складова механізму полягає у формуванні сприятливого середовища для функціонування бізнес-інфраструктури та її сталого розвитку. Вона включає нормативно-правове забезпечення, правила та процедури взаємодії між суб'єктами, механізми залучення бізнесу до процесів прийняття рішень, розвиток спроможності інституцій підтримки підприємництва. Особливу роль відіграють інститути координації та фасилітації (регіональні координаційні ради, публічно-приватні платформи, кластери), що забезпечують інтеграцію інтересів влади, бізнесу, науки та суспільства.

Функціонування механізму передбачає наявність розвиненої системи інформаційно-аналітичного забезпечення, що включає моніторинг стану та ефективності бізнес-інфраструктури, оцінювання впливу інфраструктурних рішень на розвиток підприємництва, зайнятості та інвестиційну привабливість регіону. На основі аналітичних даних здійснюється коригування стратегічних пріоритетів, перерозподіл ресурсів та адаптація інструментів підтримки до змін зовнішнього середовища.

Таким чином, організаційно-економічний механізм управління бізнес-інфраструктурою на регіональному рівні є динамічною, адаптивною системою, що забезпечує узгоджену дію стратегічного планування, фінансових інструментів та інституційної підтримки бізнесу. Його реалізація

створює передумови для підвищення конкурентоспроможності регіональної економіки, активізації підприємницької діяльності, формування інноваційного середовища та досягнення довгострокових цілей сталого розвитку регіону.

В табл. 1 подано узагальнення організаційно-економічного механізму управління бізнес-інфраструктурою на регіональному рівні у структурованому вигляді.

Система управління бізнес-інфраструктурою регіону є комплексним, багаторівневим і динамічним інструментом регіонального розвитку, який інтегрує стратегічне планування, фінансові механізми, інституційні засоби та аналітичну підтримку у єдину управлінську систему. Наукова новизна запропонованого підходу полягає у створенні цілісного організаційно-економічного механізму, що дозволяє одночасно координувати стратегічні, тактичні та операційні рівні управління, враховуючи взаємодію різних типів бізнес-інфраструктури (фізичної, фінансової, інноваційної, освітньо-кадрової, цифрової та логістичної). Така системна структуризація забезпечує узгодженість рішень на всіх рівнях, дозволяє інтегрувати сучасні інструменти підтримки бізнесу, включно з цифровими платформами, аналітичними системами та методами оцінки ефективності інфраструктурних проєктів.

Завдяки такому підходу забезпечується не лише послідовне втілення стратегічних пріоритетів регіонального розвитку, а й можливість синхронізації дій різних суб'єктів управління, включно з органами влади, бізнес-структурами, освітніми та науково-дослідними установами. Впровадження запропонованої моделі дозволяє здійснювати системний моніторинг і оцінювання ефективності бізнес-інфраструктури, виявляти потенційні бар'єри розвитку, прогнозувати економічні та соціальні результати впровадження управлінських рішень, а також коригувати їх у реальному часі з урахуванням динамічних змін регіональної економіки.

Таблиця 1

Складові організаційно-економічного механізму управління бізнес-інфраструктурою на регіональному

Складова механізму	Зміст та ключові елементи	Основні інструменти та форми реалізації	Очікувані результати
Організаційна	Система суб'єктів управління бізнес-інфраструктурою та взаємодії між ними на регіональному рівні	Органи регіональної та місцевої влади; агенції регіонального розвитку; бізнес-інкубатори, кластери; бізнес-асоціації; публічно-приватні платформи	Узгоджені управлінські рішення; зменшення дублювання функцій; підвищення керованості розвитку бізнес-інфраструктури
Стратегічно-планувальна	Формування цілей, пріоритетів і напрямів розвитку бізнес-інфраструктури в контексті регіонального розвитку	Регіональні стратегії розвитку; смарт-спеціалізація; програми підтримки МСП; портфелі інфраструктурних проєктів; KPI та індикатори	Фокусування ресурсів на пріоритетах; стратегічна узгодженість політик; підвищення ефективності реалізації проєктів
Фінансово-економічна	Забезпечення ресурсної підтримки розвитку бізнес-інфраструктури	Державні, регіональні та місцеві бюджети; гранти; пільгове кредитування; гарантійні інструменти; ДПП; податкові стимули	Зростання інвестицій у бізнес-інфраструктуру; розширення доступу бізнесу до фінансових ресурсів
Інституційна	Формування сприятливого нормативно-правового та організаційного середовища для розвитку бізнесу	Нормативно-правове регулювання; регіональні координаційні ради; кластери; механізми залучення бізнесу до прийняття рішень	Підвищення інституційної спроможності; довіра між учасниками; стабільність правил гри
Інформаційно-аналітична	Збір, обробка та аналіз даних щодо стану й ефективності бізнес-інфраструктури	Моніторинг та оцінювання; інформаційні платформи; цифрові сервіси; регіональні бізнес-портали	Обґрунтованість управлінських рішень; своєчасне коригування політик; прозорість
Координаційна	Узгодження стратегічного планування, фінансування та інституційної підтримки	Міжвідомча взаємодія; вертикальна і горизонтальна координація стратегій; публічно-приватне партнерство	Синергія дій суб'єктів; зменшення фрагментарності політик; підвищення результативності
Регуляторно-контрольна	Забезпечення дотримання правил та оцінювання результативності механізму	Системи індикаторів; аудит програм; зворотний зв'язок від бізнесу; коригувальні заходи	Підвищення ефективності управління; адаптивність механізму до змін середовища

Джерело: складено авторами

У табл. 2 представлено взаємозв'язок складових механізму, відповідальних інституцій та інструментів управління на кожному рівні впливу, що формує методологічно обґрунтовану і концептуально нову основу для планування, координації та розвитку бізнес-середовища регіону.

Таблиця 2

Узагальнена система інструментів управління бізнес-інфраструктурою
регіону

Рівень впливу	Складова механізму	Інструменти управління / форми реалізації	Відповідальні суб'єкти / інституції	Мета / очікувані результати
Стратегічний	Організаційна	- Формування партнерських платформ - Розробка структур взаємодії між суб'єктами - Координаційні ради	- Регіональні та місцеві органи влади - Агенції регіонального розвитку - Бізнес-асоціації	Узгодження дій усіх учасників, забезпечення довгострокової інтеграції
	Стратегічно-планувальна	- Регіональні стратегії розвитку - Смарт-спеціалізація - Портфелі інфраструктурних проєктів - КРІ та стратегічні індикатори	- Департаменти економіки та стратегічного розвитку - Науково-дослідні установи - Координаційні ради	Встановлення пріоритетів, забезпечення фокусування ресурсів, стратегічна узгодженість політик
	Економічна (фінансова)	- Стратегічні фінансові плани та бюджети - Державні та регіональні інвестиційні програми - ДПП та грантові інструменти	- Фінансові департаменти - Фонди підтримки МСП - Банки та інвестори	Забезпечення ресурсної бази для пріоритетних проєктів, підвищення інвестиційної привабливості регіону
	Інституційна	- Створення нормативно-правової бази - Розвиток координаційних та консультативних	- Міністерства / відомства - Кластери, технопарки, інкубатори - Публічно-	Формування сприятливого регуляторного середовища, стабільність правил гри

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

	Інформаційно-аналітична	інститутів	приватні платформи	Забезпечення стратегічного прийняття рішень на основі даних
		- Регіональні аналітичні центри - Моніторинг стратегічних показників - Інформаційні портали	- Центри моніторингу та аналітики - Дослідницькі інститути	
Тактичний	Організаційна	- Координація між департаментами та агенціями - Планування взаємодії у рамках проєктів	- Агенції регіонального розвитку - Координаційні ради - Бізнес-асоціації	Оптимізація взаємодії на рівні підсистем, зменшення дублювання функцій
	Стратегічно-планувальна	- Розробка програм та проєктів розвитку бізнес-інфраструктури - Підготовка планів реалізації та ресурсного забезпечення	- Департаменти економіки - Регіональні стратегії та агенції розвитку	Забезпечення узгодженості тактичних планів з стратегічними пріоритетами
	Економічна (фінансова)	- Розподіл ресурсів по пріоритетних проєктах - Кредити та гранти на середньострокові програми	- Фонди підтримки МСП - Банки - Місцеві фінансові органи	Ефективне використання ресурсів, підвищення результативності проєктів
	Інституційна	- Впровадження стандартів та процедур взаємодії - Розвиток мережі консультативних та підтримуючих центрів	- Кластери, технопарки - Центри трансферу технологій - Бізнес-інкубатори	Забезпечення узгодженості дій, розвиток спроможності інституцій
	Інформаційно-аналітична	- Моніторинг ходу реалізації проєктів - Аналітика ризиків та ефективності ресурсів	- Центри моніторингу - Регіональні аналітичні групи	Своєчасна корекція планів, підтримка прийняття рішень на тактичному рівні
Операційний	Організаційна	- Щоденне управління проєктами та інфраструктурними	- Агенції розвитку - Технопарки та інкубатори	Забезпечення безперервного функціонування бізнес-

		об'єктами - Логістика та координація ресурсів	- Центри підтримки бізнесу	інфраструктури, виконання проєктних завдань
	Стратегічно-планувальна	- Виконання конкретних заходів та проєктів - Підготовка звітності щодо досягнення KPI	- Виконавчі органи - Проєктні команди - Центри підтримки бізнесу	Виконання планів, досягнення оперативних цілей
	Економічна (фінансова)	- Використання коштів у рамках бюджетів та грантів - Фінансовий контроль на рівні проєктів	- Бухгалтерія та фінансові підрозділи - Банки - Керівники проєктів	Раціональне витрачання ресурсів, прозорість фінансування
	Інституційна	- Забезпечення дотримання правил та стандартів - Надання підтримки учасникам	- Центри підтримки бізнесу - Кластери та технопарки - Виконавчі органи	Підтримка стабільності процесів, оперативна допомога учасникам
	Інформаційно-аналітична	- Збір оперативних даних - Ведення обліку виконання завдань та індикаторів	- Операційні аналітичні групи - Центри підтримки бізнесу	Забезпечення контролю виконання, швидке реагування на проблеми

Джерело: складено авторами

Використання представленої у табл. 2 системи дозволяє інтегрувати сучасні підходи смарт-спеціалізації, механізми інвестиційної привабливості та інноваційного розвитку, що істотно підвищує ефективність регіонального економічного управління і створює передумови для сталого та конкурентоспроможного розвитку підприємництва на місцевому рівні. Таким чином, запропонована концепція не лише узагальнює наявні практики управління бізнес-інфраструктурою, а й формує новий науково-методологічний підхід, який може бути застосований для оптимізації регіональних політик розвитку і стратегічного планування.

Аналіз системи інструментів управління бізнес-інфраструктурою регіону свідчить, що узгодженість рішень досягається завдяки чіткій ієрархії рівнів впливу та координації між суб'єктами управління. Стратегічний рівень забезпечує визначення пріоритетів і довгострокових цілей, тактичний – їх адаптацію у вигляді програм та проєктів, а операційний – безпосереднє впровадження заходів та контроль результативності. Така система дозволяє ефективно поєднувати планування, фінансування, інституційний супровід та аналітичну підтримку, забезпечуючи стійкий розвиток бізнес-інфраструктури та підвищення конкурентоспроможності регіональної економіки.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У дослідженні запропоновано організаційно-економічний механізм управління бізнес-інфраструктурою, що передбачає координацію стратегічного планування, інструментів фінансування та інституційної підтримки бізнесу на регіональному рівні.

Організаційно-економічний механізм управління бізнес-інфраструктурою на регіональному рівні являє собою цілісну, багаторівневу систему взаємопов'язаних інституцій, процесів, інструментів і регуляторів, спрямованих на формування, розвиток та ефективне використання елементів бізнес-інфраструктури з метою забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіону. Його ключовою особливістю є інтеграція та узгодження стратегічного планування регіонального розвитку, фінансово-економічних інструментів підтримки підприємництва та інституційного середовища, в якому функціонують суб'єкти бізнесу. У структурному вимірі механізм охоплює організаційну, економічну, інституційну та інформаційно-аналітичну складові.

Система управління бізнес-інфраструктурою регіону є комплексним і багаторівневим інструментом регіонального розвитку, що поєднує стратегічне планування, фінансові механізми, інституційні засоби та аналітичну

підтримку. Для досягнення ефективності та узгодженості управлінських рішень критично важливим є розподіл інструментів за рівнями впливу: стратегічним, тактичним та операційним. Така структуризація дозволяє забезпечити цілісність управління, узгодженість дій різних суб'єктів, а також послідовне втілення стратегічних пріоритетів у практичні проєкти розвитку бізнес-інфраструктури.

Список використаних джерел:

1. Empowering communities: nexus of infrastructure and local prosperity: collective monograph. Ed. by Olena Omelianenko and Olha Prokopenko. Tallinn: Teadmus OÜ. 2024. 415 p. <https://teadmus.org/main-publications/sm-71>

2. Інфраструктурне забезпечення сталого розвитку територій: інноваційний аспект: колективна монографія / за ред. Олени Омеляненко. Суми : Триторія, 2023. 226 с.

3. Інфраструктурні проєкти розвитку територій: стратегічні пріоритети та інноваційні рішення: колективна монографія / за ред. д.е.н., проф. В. Омеляненка, д-ра філософії О. Омеляненко. НАН України, Ін-т економіки пром-сті; Сумський держ. пед. ун-т імені А. С. Макаренка. Київ; Суми, 2025. 230 с. <https://doi.org/10.37405/IPTD.2025>

4. Загальна сума прямих збитків, завдана інфраструктурі України через війну, за підсумками червня 2023 року перевищила \$150 млрд. Київська школа економіки. 2 серпня 2023. URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/zagalna-suma-pryamih-zbitkiv-zavdana-infrastrukturi-ukrayini-cherez-viynu-zapidsumkami-cherhvnya-2023-roku-perevishhila-150-mlrd/> (дата звернення: 15.08.2023).

5. Відновлення міст, областей і країни за принципом «краще, ніж було»: ціле не дорівнює сумі елементів. VoxUkraine. 6 липня 2023. URL: <https://voxukraine.org/vidnovlennya-mist-oblastej-i-krayiny-za-pryntsypom-krashhe-nizh-bulo-tsile-ne-dorivnyuye-sumi-elementiv> (дата звернення:

15.08.2023).

6. Плешкановська А.М. Можливі підходи до реконструкції міста на засадах неоекономіки в Україні. URL: http://businessforsmartcities.com/load/118/presentation/4_alla-pleshkanovska_20_75acd.pdf (дата звернення: 15.08.2023).

7. Маркевич К., Сіденко В. Smart-інфраструктура у сталому розвитку міст: світовий досвід та перспективи України. Київ: Видавництво «Заповіт». 2021. 400 с. URL: <https://razumkov.org.ua/uploads/other/2021-SMART-CYTI-SITE.pdf> (дата звернення: 15.08.2023).

8. De Stefano T., Kneller R., Timmis J. Broadband infrastructure, ICT use and firm performance: Evidence for UK firms. *Journal of Economic Behavior & Organization*. 2018. Vol. 155. P. 110–139. URL: <https://arxiv.org/abs/2308.14734> (дата звернення: 23.12.2025).

9. Hong J., Karplus V. J. Infrastructure and regional economic growth in China: Evidence from a multi-sectoral dynamic model. *Empirical Economics*. 2019. Vol. 57. No. 1. P. 263–295. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s00181-018-1429-4> (дата звернення: 23.08.2025).

10. Gibbons S., Lyytikäinen T., Overman H. New transport infrastructure and local economic activity: Evidence from the Rome Metro. Discussion Paper. 2024. URL: <https://arxiv.org/abs/2510.01449> (дата звернення: 23.08.2025).

11. Li X., Liu Y., Xie E. Information and communication technology infrastructure and firm productivity: Evidence from Chinese cities. *Telecommunications Policy*. 2021. Vol. 45. No. 9. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0308596121001671> (дата звернення: 23.08.2025).

12. Zhang Y., Li H., Liu W. Entrepreneurial ecosystems, business incubators and firm performance: Evidence from China. *Technological Forecasting and Social Change*. 2021. Vol. 168. URL: <https://arxiv.org/abs/2103.08131> (дата звернення:

23.08.2025).

13. Гречаник Б. В., Ковальчук Н. О. Ринкова інфраструктура та її вплив на розвиток підприємництва в Україні в умовах трансформаційної економіки. Економіка та держава. 2023. № 4. С. 45–52. Режим доступу: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/25599> (дата звернення: 23.08.2025).

14. Омеляненко О.М., Омеляненко В.А., Басов А.О. Науково-методичні аспекти оцінювання ефективності бізнес-моделей інфраструктурних рішень. Актуальні проблеми сталого розвитку. 2024. Том 1, № 1. С. 21–29. [https://doi.org/10.60022/1\(1\)-3SD](https://doi.org/10.60022/1(1)-3SD)

15. Omelyanenko V., Omelianenko O. Infrastructure and service methodology for the development of innovative hromadas: general idea and example of smart city infrastructure. Three Seas Economic Journal. 2023. № 4 (1). pp. 49–57. <https://doi.org/10.30525/2661-5150/2023-1-6>

16. Regional entrepreneurial ecosystems. OECD. . URL: <https://www.oecd.org/en/about/projects/regional-entrepreneurial-ecosystems.html> (дата звернення: 23.08.2025).